

колонії в 1911 р., 57,8 % дівчаток і 45,4 % хлопчиків мали вагу, нижчу за норму; 26,5 % дівчаток і 25,4 % хлопчиків – зріст, менший за норму; 75,0 % дівчаток і 60,0 % хлопчиків – окружність грудей, меншу за середню норму [4]). Крім того, вивчали психологічні особливості дівчаток і хлопчиків. Зокрема, завідувач колонії наводив приклади різних видів діяльності, якими захоплювалися діти різного віку: дівчаткам 7–9 років було до вподоби грати з ляльками, а дівчата 12–14 років полюбили читати; загалом дівчаткам подобалися мирні, спокійні ігри, тоді як хлопчикам – активні та бойові. Водночас працівники колонії зазначали, що дівчата пом'якшували грубість хлопців, тому вони ставали більш тихими, скромними; чим більше дівчат було в колонії, тим легше було нею керувати [1].

Отже, дитячий колектив у літніх колоніях був особливим світом зі своїми власними традиціями та звичками. Запровадивши спільне перебування у колоніях дівчаток і хлопчиків, персонал закладу отримав можливість досліджувати специфіку міжособистісних стосунків між дітьми обох статей, вивчати й порівнювати дані про їхній фізичний і психічний розвиток.

Література

1. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 315. 43 с.
2. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 364. 50 с.
3. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 365. 7 с.
4. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 384. 26 с.
5. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 396. 59 с.
6. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 415. 96 с.
7. Харківське товариство поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). *Державний архів Харківської області*. Ф. 200. Оп. 1. Спр. 457. 60 с.

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Ганна РЕГО

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти,
anna.reho26@gmail.com

Олександра РЕГО

Ужгородський національний університет,
reho.olexandra@gmail.com

Гендерна рівність є однією з важливих детермінант, що визначає здоров'я населення та розвиток суспільства, отож, політика у сфері охорони здоров'я має бути спрямована на задоволення потреб як чоловіків, так і жінок [1]. За

визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, під гендерною рівністю розуміють рівний доступ до медичної допомоги, рівне використання медичних послуг залежно від потреб людини та забезпечення їх однакової якості для всіх [3]. Для детального аналізу забезпечення гендерної рівності у сфері охорони здоров'я становище жінок і чоловіків варто оцінювати з позицій осіб, які отримують послуги системи охорони здоров'я (пацієнтів); провайдерів, що надають послуги у сфері охорони здоров'я, та осіб (лікарів), які приймають рішення на рівні законодавчої чи виконавчої влади [2].

В Україні майже не проводились дослідження, які були б присвячені комплексному вивченню гендерних аспектів здоров'я, особливостей надання медичних послуг із врахуванням гендерного підходу. Тільки нещодавно, ця проблема привернула увагу науковців (А. Можарівська, Л. Чепалевська, О. Дудіна, Г.Шпак, Г. Слабкий та інші).

Розуміння принципів правильного і успішного управління та організації охорони здоров'я повинно формуватись у медичних працівників ще з самого початку їх кваліфікаційної підготовки, тобто зі студентських років. У зв'язку з цим, вважаємо актуальним дослідження питання дотримання гендерної рівності у сфері охорони здоров'я.

Мета роботи – проаналізувати ставлення студентів-медиків до проблеми забезпечення гендерної рівності у сфері охорони здоров'я України.

Респондентами дослідження були студенти-медики 5–6 курсів ДВНЗ «Ужгородський національний університет». В анкетуванні взяло участь 180 студентів (80 хлопців (50,0 %) та 80 дівчат (50,0 %)), віком 20–22 роки. У дослідженні використано бібліосемантичний, соціологічний і статистичний методи.

Для початку, ми визначили рівень обізнаності респондентів стосовно ключових понять, які використовувалися у межах анкетування: «гендер», «гендерна рівність» і «гендерна медицина». Щодо поняття «гендер» переважна більшість (76,7±3,0 % дівчат і 72,5±4,2 % хлопців) зазначила, що це соціокультурна характеристика статі людини та її соціальної ролі у суспільстві. Проте певна частина хлопців (22,7±2,4 %), що у 1,7 рази більше ($p \leq 0,05$), ніж дівчат, відмітила, що це поняття висвітлює особливості та потреби лише жіноцтва. Прикро, що серед опитаних були і такі, що не знали значення терміну (10,6±1,2 % дівчат і 9,2±3,1% хлопців ($p \leq 0,05$)) або висловили припущення, що під цим поняттям розглядають певні особливості, зумовлені віком людини (3,0 %). Значна більшість респондентів (86,0±1,3%) повідомила про те, що «гендерна рівність» характеризує забезпечення рівних прав і можливостей не залежно від статі людини, 7,9±1,8 % дівчат і 8,4±1,9 % хлопців вважали, що цим принципом закріплюється рівність незалежно від соціального статусу особи, при цьому, 8,9±1,4 % і 6,4 % зазначили, що не розуміють значення цього терміну. Водночас, решта респондентів відмітили, що під цим принципом прописане забезпечення рівних прав і можливостей незалежно від віку людини та її освітнього рівня. Щодо розуміння сутності поняття «гендерна медицина», то зазначимо, що значна частина студентів обрала вірне значення, проте, 11,4±1,5 % дівчат і 7,3±1,2% хлопців не мали жодного уявлення про це

поняття. Крім того, $6,5 \pm 1,3$ % дівчат і $5,3 \pm 1,9$ % хлопців вважали, що це галузь медицини, яка вивчає вікові особливості стану здоров'я, а решта ($3,4$ % і $4,8$ % відповідно) відповіли, що гендерна матриця включає питання, які стосуються лише жіночого здоров'я.

На питання «Чи забезпечуються у сфері охорони здоров'я рівні можливості для жінок і чоловіків при отриманні необхідних медичних послуг?», більшість опитаних відповіли ствердно, при цьому значних розбіжностей залежно від статі не виявлено ($p \leq 0,05$). Не визначились із відповіддю лише $4,1 \pm 1,2$ % дівчат і $2,6$ % хлопців. Частка тих, які вважали, що все ж таки існують нерівні можливості, була незначною і майже вдвічі більшою серед хлопців ($6,3$ % проти $2,8$ %).

Половина респондентів обох статей вказала, що немає потреби диференціації принципів лікування пацієнтів з урахуванням гендерного підходу, третина (як дівчат так і хлопців) зазначила, що підходи до лікування обов'язково мають враховувати ознаку статі, решта ($23,4 \pm 3,2$ % дівчат і $19,8 \pm 3,7$ % хлопців) відповіли, що це стосується лише окремих патологій (зокрема, захворювань репродуктивної сфери та органів кровообігу).

На запитання «Чи розглядалися особливості надання медичної допомоги в гендерному аспекті під час вивчення різних навчальних дисциплін?», більшість студентів, як дівчат ($82,4 \pm 2,0$ %), так і хлопців ($85,6 \pm 2,9$ %), обрали варіант «Ні». Слід зазначити, що близько половини студентів ($47,9 \pm 2,7$ % дівчат і $45,8 \pm 3,7$ % хлопців) висловили думку, що такі знання є необхідними для їх майбутньої практичної діяльності.

Таким чином, проведене соціологічне дослідження продемонструвало актуальність обраної проблеми, достатню зацікавленість та відносну обізнаність респондентів щодо розуміння ключових понять дослідження, при чому суттєвих розбіжностей у відповідях дівчат і юнаків виявлено не було. Перспективи подальших досліджень полягатимуть у вивченні думки лікарів та інтернів щодо забезпечення гендерної рівності у сфері охорони здоров'я України.

Література

1. Гендерний розвиток в Україні. Реалії і перспективи / уклад. Т. Мельник. Київ : ЛОГОС, 2003. 104 с.
2. Римашевская Н. М. Здоровье и здравоохранение в гендерном измерении. Москва, 2007. 240 с.
3. Whitehead M. The Concepts and Principles of Equity and Health. Copenhagen : World Organization Health, 2000. 18 p.

СЕКСУАЛЬНА ОСВІТА У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Галина СВИДЕРСЬКА

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
sviderska.g@gmail.com

Гендерні дослідження, проведені в Україні за останній десяток років, чітко демонструють відсутність вагомих позитивних змін у суспільній свідомості, не